

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Академія економічних наук України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Університет банківської справи
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
Криворізький державний педагогічний університет
Вроцлавський університет науки і технологій, м. Вроцлав, Польща
Вільнюський університет, м. Вільнюс, Литва
Тбіліський державний університет імені Іване Джавахішвілі, м. Тбілісі, Грузія

МАТЕРІАЛИ

VII Міжнародної науково-практичної конференції

«СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ» SMTESM-2020

8-9 жовтня 2020 року

Хмельницький

Стратегії, моделі та технології управління економічними системами /
Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (8-9 жовтня 2020
р., м. Хмельницький). – Хмельницький: ХНУ, 2020. – 404 с.

Видання містить матеріали доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії, моделі та технології управління економічними системами», що відбулася 8-9 жовтня 2020 р. у м.Хмельницький. Із надісланих матеріалів редакційним комітетом конференції до друку рекомендовано 91 тез доповідей від авторів із 41 установи, організації, компанії та закладів вищої освіти України та зарубіжжя. Відповідальність за зміст окремих публікацій, їх орфографію та якість рисунків несуть автори тез.

Редакційний комітет конференції:

Відповідальні редактори:

Хрущ Ніла Анатоліївна – завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України;

Квасницька Раїса Степанівна – професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, професор;

Григорук Павло Михайлович – завідувач кафедри автоматизованих систем і моделювання в економіці Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України.

Члени редакційного комітету:

Донченко Тетяна Віталіївна – доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету, кандидат економічних наук;

Гордєєва Тетяна Анатоліївна – старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету;

Технічний секретар редакційного комітету:

Більовський Костянтин Едуардович – доцент кафедри автоматизованих систем і моделювання в економіці Хмельницького національного університету, кандидат економічних наук, доцент.

Гудзь Т. П.

*доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів та
банківської справи,*

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

ЛІЦЕНЗУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВИКЛИКИ ТА РЕАГУВАННЯ

Наразі відбулася трансформація змісту функції ліцензування у Національному банку України від вступного контролю при створенні банку до постійного етапу наглядового циклу. Насьогодні ліцензування банківської діяльності включає: створення нового банку (отримання банківської ліцензії), погодження змін до статутів банків, враховуючи й зміну розміру капіталу, погодження призначення керівників банків, погодження набуття та збільшення істотної участі в банках, попередня кваліфікація інвесторів неплатоспроможних банків, генеральні валютні ліцензії, реєстрація відокремлених підрозділів банків, реєстрація платіжних систем, ліцензування переказу коштів без відкриття рахунку, ліцензування юридичних осіб на здійснення інкасації готівки [1].

Національний банк України у відповідь на такі виклики як непрозорі структури власності у майже половини банків, застарілі підходи до оцінки власників та менеджерів здійснив якісне реформування наглядової функції в частині ліцензування. Змінилися пріоритети банківського нагляду у роботі з його традиційними об'єктами. Так, нагляд за структурою власності банків перейшов від «opaque» (непрозорого) до «transparent» (транспарентного, прозорого) підходу.

Структура власності банку є непрозорою, якщо має місце: 1) штучне розділення акцій між акціонерами так, щоб частка кожного була менше 10%, таким чином потрібно щонайменше 11 осіб; 2) дуже складна структура власності з перехресними, циклічними або іншими ускладненнями

корпоративних відносин; 3) використання іноземних трастових структур для приховування реального бенефіціарного власника. Мова йде про дискреційний безвідкличний траст як прямого або опосередкованого власника акцій банку. Правовий режим власності даного типу трастів передбачає розщеплення юридичної і бенефіціарної власності і не дозволяє встановити кінцевого власника істотної участі у банку; 4) довіреність як спосіб сховати кінцевого власника; 5) використання підставних осіб з Кіпру або офшорних юрисдикцій; б) наявність у структурі власності людей з невідомою репутацією, відсутністю досвіду у фінансовому секторі тощо.

Структура власності банків вагається прозорою, якщо вона дозволяє визначити: усіх власників істотної участі банку; усіх ключових учасників банку та всіх ключових учасників усіх юридичних осіб у ланцюгу володіння корпоративними правами банку; характер взаємозв'язків між цими особами.

До 2015 року 44% банків мали непрозору структуру власності [2]. Після тотальної перевірки Національним банком України структури власності всіх банків введено ряд тимчасових адміністрацій, а окремі банки ліквідовані саме з причини неможливості привести непрозору структуру власності до чинних вимог (наприклад, ПАТ «Комерційний банк «Хрещатик») [3]. На сьогодні Національний банк України знає реальних власників усіх банків. І це важливо для вкладників та кредиторів, оскільки з боку регулятора здійснюється контроль операцій з пов'язаними особами, оперативно покладається обов'язок докапіталізації банку та відповідальність у разі його неплатоспроможності або порушення законодавства.

Національний банк України врегулював ситуацію розпорошення власності в банку між різними фізичними особами, коли жодна з них не є власником істотної участі. Десять найбільших остаточних ключових учасників банку зобов'язані підтверджувати свій майновий стан. У разі якщо Національний банк України визнає незадовільним фінансовий або майновий стан принаймні двох осіб, які входять до складу десяти найбільших остаточних ключових учасників та сукупно володіють не менше ніж п'ятьма відсотками участі в банку,

Національний банк має право визнати таку структуру власності банку непрозорою [1].

Національним банком України вдосконалено оцінку ділової репутації власників та керівників банків: від формальних ознак перейшли до суті. Так, ключовими індикаторами відсутності бездоганної ділової репутації керівника банку є: звільнення на вимогу Національного банку України або іншого органу; заборона суду обіймати певні посади; судимість за певні злочини; адміністративні порушення; санкції (як в межах України, так й накладені іншими державами чи міжнародними організаціями); включення у перелік осіб, пов’язаних з тероризмом; порушення фінансових зобов’язань; невиконання податкових зобов’язань; невиконання обов’язку з докапіталізації банку; володіння істотною участю або керівництво неплатоспроможним або ліквідованим банком; невжиття заходів для упередження неплатоспроможності банку. Також визначені бар’єри допуску в систему банкірів із закритих банків: можливе встановлення трьох, п’яти чи десяти років заборони обіймати керівні посади або набувати істотну участь у банках залежно від підстави «закриття» банку. Перспективним для подальшого реформування є нагляд за корпоративним управлінням у банках не лише шляхом оцінки керівників, а й розробки своєчасних заходів реагування на основі встановлення дієвих комунікаційних зв’язків регулятора з банками.

Література

1. Положення про ліцензування банків: Постанова Правління Національного банку України від 22.12.2018 №149: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18#Text> (дата звернення: 30.09.2020)
2. Банківський нагляд. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision> (дата звернення: 01.10.2020).

3. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <https://www.fg.gov.ua/banki-v-upravlinni-fondu/banki-shcho-likviduyutsya/pat-kb-khreshchatik> (дата звернення: 01.10.2020)

Джерелейко С.Д.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту*

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СУЧАСНОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

З кінця ХХ ст. система фінансових ринків постійно функціонує на глобальному рівні. Світова фінансова мережа, що виникла, об'єднала провідні фінансові центри різних країн: Нью-Йорк і Чикаго в Америці, Лондон, Цюрих, Франкфурт, Париж, Амстердам у Європі, Гонконг, Токіо, Багамські й Кайманові острова, Сінгапур, Бахрейн в Азії. Зміцнення зв'язків між зазначеними центрами, по суті, означало фінансову революцію, що була обумовлена трьома аспектами: глобальна присутність міжнародних фінансових установ; міжнародна фінансова інтеграція; швидкий розвиток фінансових інновацій.

Стрімкий розвиток фінансових інновацій обумовив появу нефінансових компаній, які надають традиційні фінансові послуги (галузь «фінтех»). Фінтех або фінансові технології (англ. – FinTech) – це ціла галузь, що складається з компаній, які використовують інноваційні фінансові технології і складають конкуренцію традиційним фінансовим продуктам і послугам банків та інших фінансових посередників.

Глобальний фінтех активно почав розвиватися з 2008 року. За даними дослідження CB Insights, у світі нараховується 58 фінтех-юнікорнів з венчурним [капіталом загальною вартістю \\$213,5 млрд.](#)

Проскурович О.В. ЗАСТОСУВАННЯ СІМ-МОДЕЛІ ДЛЯ ЗАДАЧ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕНЕРГЕТИЦІ.....	159
Проскурович О.В., Алексейчук А.С. МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШВЕЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА	164
Чайковська І.І. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ТРИВАЛОСТІ РОБІТ ПРОЄКТУ	169

СЕКЦІЯ 5. СТРАТЕГІЧНІ ДОМІНАНТИ РОЗВИТКУ СВІТОВИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

Гудзь Т. П. ЛІЦЕНЗУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВИКЛИКИ ТА РЕАГУВАННЯ	174
Джерелейко С.Д. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СУЧАСНОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ	177
Камінський А.Б., Петровський О.В. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ НА ОСНОВІ СИСТЕМНО-ДИНАМІЧНОГО ПІДХОДУ	180
R.S. Kvasnytska, J.E. Mrozowski THE ROLE OF THE INVESTMENT STRATEGY OF FINANCIAL MARKET INSTITUTIONS	184
Скоробогата Л.В. ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ ДОКТРИНИ ВИЗНАННЯ РОЯЛТІ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ.....	188
Сова Є.С. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НА ФОНДОВИЙ РИНОК У КРАЇНАХ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ	193
Чукурна О. П. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ МОДИФІКОВАНОГО КОЕФІЦІЕНТУ ЕЛАСТИЧНОСТІ ПОПИТУ В УМОВАХ ДОЛАРИЗАЦІЇ	196

СЕКЦІЯ 6. МОДЕЛЮВАННЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКУ

Hlazunov Anatolii OPERATIONALIZING THE COUNTER CYCLICAL CAPITAL BUFFER IN UKRAINE BASED ON EARLY WARNING MODELS	202
Єгоричева С. Б. РИЗИК-КУЛЬТУРА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СУЧАСНОГО БАНКУ	206
Лук'янова В. В. ОСОБИСТІ ФАКТОРИ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЗА УМОВ ПАНДЕМІЇ.....	209
Олійник А.В. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМ РИЗИКОМ У ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ	216
Приступа Л.А. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ РИЗИКІВ.....	223

СЕКЦІЯ 7. ПРОЦЕСИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Pukala Ryszard USE OF INSURANCE FOR THE PURPOSE OF LIMITING RISKS FACED BY START-UPS.....	228
Бакай В.Й. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	231